
Waddencafé Waddenlandbouw

Boeren, burgers, bezoekers

7 september 2023, 19:00-21:30

Boutique Hotel Catshuis, Leeuwarden

Tafelgasten Waddencafé:

Sytze de Haan	Hotel/Restaurant Zee van tijd
Hans Kroodsma	Agrarisch Collectief Waadrâne
Marlies Wiersma	Tienskip (verbindt jongeren met de democratie)
Sara Koek	Wadden Jongerenennetwerk (in oprichting)
Wilbert van de Kamp	Gespreksleider

Tijdens de Landschapstriënnale [L]2023 Dynamische Waddendelta worden vier Waddencafé's voor jongeren georganiseerd door het Waddenfonds, de Waddenacademie, [L]2023 en in samenwerking met het Wadden Jongerenennetwerk (in oprichting). De café's gaan over de thema's Waddenlandbouw, Waddendijken, Waddendorpen en Waddenhavens op respectievelijk 7, 14, 21 en 28 september. Op Tijdens het Waddensymposium op 29 september 2023 wordt in Harlingen het resultaat gepresenteerd.

Met een korte introductie van alle sprekers opende de gespreksleider Wilbert van de Kamp het eerste Waddencafé over Waddenlandbouw en agrotourisme langs de Waddenkust. Sytze de Haan is eigenaar van Hotel - Restaurant en camping Zee van Tijd in Holwert, Hans Kroodsma heeft zijn eigen melkveehouderij en is betrokken bij Agrarisch Collectief Waadrâne dat met agrarisch natuurbeheer zorg draagt voor de natuur in het Waddenkustgebied, Marlies Wiersma verbindt met 'Tienskip' jongeren aan de democratie en was voorheen lid van de Jongerenraad Waadhoeke. Sara Koek is student aan de opleiding Kust- en Zeemanagement en betrokken bij het Wadden Jongerenennetwerk om hen te betrekken bij de toekomstige ontwikkelingen langs de Waddenkust. Na de introductie van de tafelgasten was er een korte voorstelronde van alle aanwezigen met ieders achtergrond.

De avond bestond uit twee 2 delen. Voor de pauze werd gekeken naar de huidige situatie van de landbouw, de knelpunten en kansen als het gaat om (agro)tourisme. Na de pauze werd gekeken naar het toekomstperspectief voor Waddenlandbouw en de mogelijkheden van agrotourisme.

Als zorg voor de ontwikkeling van de Waddenregio en leefbaarheid in brede zin werd de vergrijzing, afname van voorzieningen en de bereikbaarheid van de kustzone genoemd.

Uitdagingen van de Waddenlandbouw

De dialoog startte met het benoemen van de knelpunten van de hedendaagse landbouw. De landbouw langs de Waddenkust staat voor complexe uitdagingen, denk aan verzilting en de stijgende zeespiegel. Daarnaast maken de vele regels het moeilijk om economisch rendabel te boeren. Een akkerbouwer in de regio maakt zich zorgen "er zijn erg veel regels die in de praktijk niet werken". Boeren hebben meer perspectief nodig, agrotourisme kan daar wellicht een middel voor zijn en de kennis en bewustzijn rondom de landbouwpraktijk vergroten.

Agrotourisme werd wel als kans gezien maar in de praktijk heeft de akkerbouwer weinig tijd hiervoor. "Als akkerbouwer ben je al veel tijd kwijt met de dagelijkse taken op het bedrijf, het is dus vaak de partner die dit zal moeten doen". Daarnaast moet je als boer wel een intrinsieke motivatie hebben en je moet er veel tijd aan willen besteden, je moet namelijk wel bekendheid hebben en genoeg afzetten, anders heeft het geen voordeel.

Kansen voor agrotourisme

Er zijn genoeg kansen voor agrotourisme volgens melkveehouder Hans Kroodsma uit het gebied. Met de eigen kaasmakerij is het pionieren begonnen en dat beviel hem erg goed. Hij verdient niet veel met de producten maar het stukje dankbaarheid is een groot genoeg. Normaal gaat de melk de tank in en zie je het nooit weer terug, op deze manier wordt er een eigen product gemaakt waar veel mensen enthousiast over zijn.

Het Agrarisch Collectief Waadrâne, dat actief is vanaf het Lauwersmeergebied tot Oude Bildt, wil meer natuur in het gebied realiseren door agrarisch natuurbeheer. Toerisme kan daar wellicht ook als een economische impuls aan bijdragen. De boer doet iets voor de natuur en de toerist geniet op zijn beurt weer van de natuur. Het is momenteel lastig om rendabel agrarisch natuurbeheer te doen, misschien kan toerisme daar ook aan bijdragen.

Wat betreft de beperkte voorzieningen en bereikbaarheid van het gebied werd aangegeven dat dat ook bijdraagt aan de rust; dit kan juist ook gezien worden als één van de unieke kenmerken van het gebied, gericht op de 'slow tourist'. Er werd wel aangegeven dat er een verschil is in toeristisch ondernemers, wat betreft het wenselijke tempo van toerisme. Veel horecabedrijven hebben in deze tijd behoefte aan fikse omzet en veel gasten kunnen bedienen, zij zitten niet te wachten op de 'slow tourist' die na een fietstocht één kopje koffie komen doen en daar dan anderhalf uur voor op het terras blijven zitten. Het is belangrijk doelgroepen goed te onderscheiden en te zorgen dat de verschillende stromen toeristen elkaar versterken en niet beperken. Een belangrijk aandachtspunt is het 'ambassadeurschap', burgers die zelf bewust zijn van hoe mooi de omgeving is, zijn het beste uithangbord voor de regio; deze ambassadeurs heb je nodig.

Toerisme langs de Waddenkust

De horecaondernemer uit Holwert ziet dat veel mensen voor één nachtje in Holwert blijven en dan naar de eilanden vertrekken. Echter als de mensen aankomen in Holwert hoort hij vaak dat het kustgebied juist erg leuk is en dat mensen toch wel langer willen verblijven. Dat valt ook op aan de boekingen, hij heeft dit jaar al 7000 overnachtingen op de camping gehad. Het is een kans voor de Waddenkust om daar beter gebruik van te maken. Een probleem van het Waddenkustgebied zijn toch wel het geringe aantal voorzieningen en ook de verblijfplaatsen. Het platteland heeft daarbij ook een verwijfsfunctie naar de stad, net als dat dat in het buitenland door Nederlandse toeristen wordt gezien: verblijven op het Franse platteland en een dagje een nabijgelegen stad bezoeken.

De vraag is wel of het karakter van het gebied niet verstoord wordt door grote groepen toeristen, massatoerisme is onwenselijk. De 7000 campinggasten die dit seizoen op de Camping 'Zee van tijd' stonden, fietsten door het hele gebied, daar over zijn geen negatieve geluiden.

Boerencampings

Het vergroten van het toeristisch aanbod biedt mogelijkheden voor boerencampings. Dat zijn kleinschalige campings op actieve boerenerven. Op die manier kan de boer zijn verhaal ook kwijt aan de toerist. Het gesprek met de toerist is één van de belangrijke punten van agrotourisme, het gesprek met de toeristen maakt de beleving van het gebied compleet. De akkerbouwer in de zaal ziet het zelf wel zitten maar komt lastig met toeristen in gesprek "Als ik toeristen zie dan zit er een vaak een sloot tussen, ik ben aan het werk en de toerist fietst langs". Mochten toeristen echt letterlijk op het erf komen dan kan je het gesprek met de toeristen wel aangaan, dat geeft de toerist een unieke ervaring.

Voor zowel recreatieve als agrarische ondernemers liggen er kansen voor agrotourisme. De Waddenkust staat bekend om de rust en weidsheid, toeristen waarderen de rust in het gebied en zijn steeds vaker te vinden in het gebied. Dit biedt kansen voor agrotourisme maar tegelijkertijd is het belangrijk de rust te behouden en zorg te dragen voor het landschap.

